

Begrijpend Lezen

Oefenboek (1)

Geschikt voor het voorbereiden
op de IEP Eindtoets

Groep 8



© 2018 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). v. 02

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978-94-92265-99-9

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Olle's munten	6
Zwemexamen	8
Programma naschoolse activiteiten brugklas	10
Zo maak je een bijenvriendelijke tuin	12
Zijn apen slimmer dan jij?	14
Het bezoek aan de grotten	16
Vakantie, da's pas balen!	18
Open dag op het Berland college	20
Heimwee	22
Hoe word je een topvoetballer?	24
Camping Het Zonnetje	26
Plastic soep	28
Zeep, doodgewoon toch?	30
Circus op het schoolplein	32
Een jaar buitenland, iets voor jou?	34
Antwoorden	38

Inleiding

In dit Eindtoets Oefenboek (deel 1 van een serie van 2) kan op een goede en verantwoorde manier voor begrijpend lezen worden geoefend voor de IEP Eindtoets.

Voor alle leerlingen van groep 8 in het reguliere basisonderwijs is het verplicht om een Eindtoets te maken. De Eindtoets meet wat een leerling aan het eind van de basisschoolperiode heeft geleerd. Het behaalde resultaat van de Eindtoets geeft informatie over de referentieniveaus die een leerling beheerst en voorspelt hoe hij het naar verwachting zal doen in het voortgezet onderwijs (VO). Het schooladvies van de leerkracht zal in de meeste gevallen bevestigd worden door deze score. Hoewel de score van de Eindtoets niet bepalend is voor het schooladvies, voelt het wel prettig om een score te halen die recht doet aan wat de leerling daadwerkelijk in huis heeft.

Alle onderwerpen die in de IEP Eindtoets zitten voor begrijpend lezen, komen in dit Oefenboek uitgebreid aan bod. De vraagstelling is afgestemd op die van de IEP Eindtoets. De opgaven verschillen in moeilijkheidsgraad, waardoor iedere leerling een succesgevoel kan ervaren en een eerlijke kans krijgt om te laten zien wat hij kan. De IEP Eindtoets is een Eindtoets die open en gesloten vragen afwisselt. De validiteit van de toets wordt daardoor verhoogd. De meerkeuzevragen kunnen drie of vier antwoordmogelijkheden hebben, waarbij de antwoordmogelijkheden op bijvoorbeeld alfabetische volgorde staan.

De Eindtoets bestaat uit de verplichte onderdelen Taal en Rekenen. Met dit boek kan geoefend worden voor het domein begrijpend lezen als onderdeel van Taal. De opgaven die bij de teksten horen, toetsen verschillende kennisgebieden en vaardigheden.

Onderdeel	Domein	Kennis en vaardigheid
Taal	Lezen	Begrijpen Interpreteren Woordenschat Samenvatten Opzoeken

Domein Lezen

Bij Lezen gaat het om het meten van het niveau van begrijpend lezen van de leerling. Tijdens het leesproces wordt er betekenis gegeven aan een geschreven tekst. De lezer kan dit leesproces inzetten in verschillende situaties, bijvoorbeeld om instructies op te volgen, om zichzelf te vermaken, om nieuwe informatie te verkrijgen, om studieteksten te onthouden of om informatie op te zoeken.

Bij Begrijpend lezen gaat het om het verwerken van informatie in een tekst. De lezer kan zich een goede voorstelling maken van een tekst. Daarbij kan hij relaties leggen tussen tekstdelen, maar ook relaties leggen tussen een tekst en de eigen kennis.

De IEP Eindtoets maakt gebruik van contexten die geschikt zijn voor alle leerlingen in groep 8. Belangrijke kenmerken voor het onderdeel Lezen zijn:

- De leesteksten sluiten nauw aan bij de belevingswereld van de groep 8-leerling, omdat die heel herkenbaar zijn en de leerling zich daardoor kan inleven in het verhaal,
- Er wordt gebruikgemaakt van een lay-out die past bij het soort tekst, zoals een krantenbericht, e-mail of brief,
- Er wordt vooraf aangegeven hoeveel opgaven bij een leestekst horen,
- De leestekst en de bijbehorende opgaven worden naast elkaar weergegeven. Een leerling hoeft daardoor niet heen en weer te bladeren voor het beantwoorden van de vragen,
- In de leesteksten worden woorden of zinnen benadrukt (gearceerd of vetgedrukt), waardoor een leerling niet lang hoeft te zoeken naar iets uit een tekst,
- Schema's en tabellen zijn opgenomen in de leesteksten en zijn daardoor altijd onderdeel van de context.

De vragen behorend bij een tekst richten zich op verbanden tussen zinnen, relaties tussen tekstgedeelten en specifieke inhoud in een tekst, zoals de hoofdgedachte, het thema en het doel.

Om de leerling tijdens het oefenen zo min mogelijk af te leiden, wordt de mogelijkheid geboden om de antwoorden in het Oefenboek zelf op te schrijven. Daardoor wordt de leerling niet onnodig afgeleid tijdens het maken van de toets, door andere organisatorische handelingen.

Kennis en vaardigheden

Bij begrijpend lezen worden verschillende soorten kennis en vaardigheden getoetst. Hier gaat het om kennis en vaardigheden zoals begrijpen, interpreteren, woordenschat, samenvatten en opzoeken.

Begrijpen

Bij Begrijpen gaat het erom dat de leerling de inhoud van de tekst goed begrijpt. Dit wordt bevorderd doordat er in dit Oefenboek teksten worden aangeboden die nauw aansluiten op de belevingswereld van de leerling.

Tijdens het lezen van de tekst wordt ook de achtergrondkennis en de woordenschat van de leerling geactiveerd. De leerling is daardoor goed in staat om de bijbehorende vragen goed te kunnen begrijpen en te kunnen beantwoorden.

Interpreteren

Bij het interpreteren kan de leerling verbanden leggen in de tekst en meningen onderscheiden. Bij Interpreteren gaat het er ook om dat de leerling relaties kan leggen tussen de tekst en de eigen algemene kennis. Deze vaardigheid stelt de leerling in staat om de vragen te kunnen interpreteren en uit te leggen.

Woordenschat

Bij Woordenschat gaat het om het kennen van de betekenis van woorden en woordgroepen. De vragen richten zich op de betekenis van woorden in zinnen of in een leestekst, maar ook de betekenis van woorden op zichzelf.

Samenvatten

Bij Samenvatten gaat het om het begrijpen van de informatie in een leestekst en het toepassen van die informatie. Wat zijn de hoofd- en bijzaken? De informatie van een tekst moet opgeslagen worden om deze op een ander moment weer toe te passen. Bijvoorbeeld bij het maken van een proefwerk of een werkstuk. In de IEP Eindtoets kan een leestekst omgezet worden in een verkorte tekst of in een schema of tabel.

De opgaven richten zich op de bruikbaarheid van een tekst, het plaatsen van een passende titel, het in- of aanvullen van een schema of het selecteren van het meest geschikte schema dat past bij een tekst.

Opzoeken

Bij het opzoeken van informatie gaat het om het opsporen van specifieke informatie in verschillende bronnen. Denk hierbij aan het opsporen van informatie in een krant of informatie op een website. De lezer zal soms heel grondig moeten lezen, maar soms ook vooral scannend. De IEP Eindtoets heeft schema's en tabellen opgenomen in de leesteksten. Deze zijn daardoor onderdeel van de context.

Méér oefenen

Dit boek is een deel van een serie Oefenboeken. Alle boeken samen vormen een gedegen voorbereiding op de IEP Eindtoets. Wil je méér oefenen dan wat de Oefenboeken je bieden, dan is er ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Je vindt deze op onze website www.junioreinstein.nl.



Je gaat een tekst lezen over een bijzondere vondst.
Er horen 7 vragen bij.

Olle's munten

I - Heb je er ook weleens van gedroomd dat je bekend bent? Dat iedereen op straat je herkent en weet wie je bent? Dat overkwam de 11-jarige Olle uit Scheveningen. Olle gaat regelmatig met zijn opa naar het Ommelander Bos. Ze wandelen dan in het bos en **speuren naar voorwerpen** met hun metaaldetectoren. Ze vinden meestal niet meer dan lipjes van limonadeblikjes of roestige spijkers. Heel af en toe vinden ze een euromunt of een oude gulden. Opeens veranderde dat echter ...

II - Het was op een mistige zondag in januari. Olle en zijn opa dwaalden door het bos. Na een tijd speuren met hun apparatuur hadden ze nog niets leuks gevonden. 'Zullen we ermee stoppen voor vandaag?' vroeg opa. 'Ja, is goed, want ik heb het erg koud', zei Olle. Opeens ging Olle's metaaldetector af en maakte scherpe, hoge piepgeluiden. 'Aha, toch nog iets gevonden', zei opa. Ze gingen snel graven in de koude aarde en ja hoor, daar kwam een oud leren zakje tevoorschijn!

III - Het zakje was in de loop van de tijd hard geworden en zat flink vast in de grond. Na lang wroeten konden ze het eindelijk lospeuteren. Wat zou daar nou inzitten? Snel maakten ze het open. Een heleboel oude munten kwamen tevoorschijn! Olle wist meteen dat ze iets heel apart hadden gevonden. Hij kon zijn geluk niet op.

IV - Olle vertelde later aan een verslaggever van de plaatselijke krant dat hij nog nooit eerder oude voorwerpen had gevonden. 'De munten kwamen me ook niet bekend voor toen ik ze voor het eerst zag', zei hij. 'En zoeken op internet bood ook al geen **uitkomst**', vulde opa aan. Olle vertelde de verslaggever dat ze toen maar met de munten naar een museum zijn gegaan.

V - 'Op de dag dat we de munten naar het museum brachten, stond de directeur van het museum toevallig bij de ingang. Ik liet haar de munten zien. Zij keek heel blij en geïnteresseerd. Ook zij wist niet waar de munten vandaan kwamen. Ze zei dat ze het gevoel had dat het een heel bijzondere vondst was. Gelukkig werken er mensen in het museum die wel verstand hebben van oude munten. Wat denk je? Het zijn oude, waardevolle gouden en zilveren munten uit het jaar 1075! Het is dus een serie munten uit de elfde eeuw.'

VI - 'Opa en ik kwamen zelfs op tv. Ook werd het nieuws op allerlei websites gedeeld, met foto's van mij en de munten! Wij hebben de munten aan het museum geschonken. Daarom mocht ik twee maanden later de mini-tentoonstelling van de muntencollectie openen', vertelde Olle later aan iedereen die het maar horen wilde.

VII - Daarna werden Olle en opa vaak herkend op straat. De mensen herkenden ze van tv en internet en staken vaak een duim naar ze op. Zij wisten dus van de spectaculaire ontdekking. Olle en zijn opa hebben van de directeur van het museum een oorkonde gekregen en allebei een metaaldetector. Olle en opa gaan zeker nog vaker zoeken naar bijzondere dingen in het Ommelander Bos ...



1

Olle vindt een zakje met bijzondere oude munten in het Ommelander Bos.

In welk jaargetijde vindt Olle de oude munten?

in het voorjaar

in de zomer

in het najaar

in de winter

2

Wat betekent 'speuren naar voorwerpen' in alinea I?

kijken naar dingen

luisteren naar dingen

zoeken naar dingen

3

In welke alinea wordt voor het eerst duidelijk dat Olle en opa een bijzondere vondst hebben gedaan?

in alinea I

in alinea II

in alinea III

in alinea IV

4

In een aantal media wordt aandacht besteed aan de vondst van Olle.

Welke media worden in de tekst genoemd?

Media: _____, _____, _____

5

In alinea IV wordt het woord 'uitkomst' gebruikt. Wat is een ander woord voor 'uitkomst'?

erkenning

idee

oplossing

probleem

6

Lees alinea V.

Welk woord geeft het best aan hoe de directeur zich voelt als ze de oude munten ziet?

enthousiast

ongelukkig

opgelucht

verstandig

7

Wat geeft het best de structuur van de tekst weer?

speuren, opgraven, Wat kan het zijn?, vinden, weten wat het echt is, Olle is beroemd.

speuren, opgraven, Wat kan het zijn?, weten wat het echt is, vertellen

speuren, vinden, opgraven, Wat kan het zijn?, weten wat het echt is, vertellen, Olle is beroemd.

vinden, opgraven, Wat kan het zijn?, weten wat het echt is, speuren, vertellen, Olle is beroemd.

Taal | Lezen

Olle's munten

1. in de winter
2. zoeken naar dingen
3. in alinea III
4. krant, tv, internet
5. oplossing
6. enthousiast
7. speuren, vinden, opgraven, Wat kan het zijn?, weten wat het echt is, vertellen, Olle is beroemd

Zwemexamen

1. om 9.00 uur
2. 's middags voor vier uur
3. 11.30 uur

Programma naschoolse activiteiten brugklas

1. Programmeer je eigen game
2. Informatie geven over naschoolse activiteiten.
3. Atletiek
4. zeven
5. Bij geen enkele activiteit is lichamelijke inspanning nodig.
6. Lokaal N2
7. D

Zo maak je een bijenvriendelijke tuin

1. te veel soorten bloemen in tuinen
2. de schrijver van deze tekst
3. in de winter
4. Niet schadelijk voor (andere) dieren (en planten) in de natuur.
5. Natuurlijke vijanden van bijen met chemisch gif bestrijden in de tuin.
6. gaan wonen
7. Je kunt zelf een bijenhotel maken.

Zijn apen slimmer dan jij?

1. Er zijn meer dan vierhonderd soorten apen.
2. in alinea IV
3. Voor jezelf kunnen zorgen.
4. contact hebben, praten

5. De mensapen praten met elkaar.
6. Mensapen en mensen hebben veel overeenkomsten.
7. Om je te overtuigen dat mensapen bijna net zo slim zijn als mensen.

Het bezoek aan de grotten

1. een fantasieverhaal
2. ongeveer elf personen
3. om te kunnen zien
4. De weg naar buiten was afgesloten, contact met de buitenwereld via de telefoon was niet mogelijk.
5. in alinea III
6. Toan
7. Joost

Vakantie, da's pas balen!

1. een fictief verhaal
2. Ryan is tijdens het hele verhaal vrolijk, Flint is eerst teleurgesteld en boos, maar aan het einde is hij blij.
3. Hij is gemeen.
4. bijt
5. Flint is een beetje verdwaasd, omdat hij erg boos is.
6. Nee, want Flint gaat toch op vakantie.

Open dag op het Berland College

1. 9.30 uur
2. Dat je naar de open dag van de school komt.
3. op de 1e verdieping
4. A. 'meet and greet' met de bekende Nederlander JJ
B. voorbeeldlessen
C. optreden DJ Frenk
D. doorpraten met docenten
E. kennismaken met buitenschoolse activiteiten

Heimwee

1. Hij wil het probleem 'heimwee' beschrijven.
2. Dat je graag iets wilt gaan doen.
3. zwijg erover
4. innemen
5. Naar huis gaan.
6. bij alinea V